

(6e leerjaar)

Waarom?

manna

6

COÖRDINATIE

Guido Debonnet

Jan Loosveld

AUTEURS

Leo De Bruyker

Dirk Lepoutre

Luc Ruyschaert

Séverine Sagaert

Marie-Christine Vansteenkiste

Greet Vroman

TEKENINGEN

Greet Bosschaert

THEMA 1: Over geluk gesproken

Les 1 en 2 Bouwstenen voor geluk

Doelen

- De grote verscheidenheid ontdekken in de wijze waarop mensen gelukkig willen worden.
- Op creatieve wijze ontdekken wat andere mensen gelukkig maakt.
- Nadenken over de wijze waarop zijzelf in hun leven geluk willen nastreven.
- Bouwstenen verzamelen waarmee zij hun leven mooier en gelukkiger willen uitbouwen.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 1: Bouwstenen van geluk
- Bijlage pag. 18: Twee bouwstenen
- Bijlage pag. 19: Poëzie over geluk
- Bijlage pag. 20: Getuigenissen over geluk
- Bijlage pag. 21: Foto's over geluk
- Bijlage pag. 22: Verhalen over geluk
- Bijlage pag. 23: Bijbelteksten over geluk
- A4-blaadjes

Les 3 Geluk is nooit ver weg

Doelen

- Bouwstenen verzamelen om het leven mooier en gelukkiger te maken.
- Op weg gaan om stilaan zelf vorm te geven aan het samenleven in klas, met bouwstenen die ze als zinvol en waardevol beschouwen.
- In een verhaal ontdekken hoe het streven naar geluk van mensen wordt voorgesteld.
- Zich bewust worden van het feit dat het geluk nooit ver weg is.
- Zich bereid verklaren om aan een gelukkige klasgroep mee te werken.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 3: De man op zoek naar geluk
- Bijlage pag. 27: 'Geluk is nooit ver weg!' kopiëren en laten inkleuren
- Bijlage pag. 28: Gelukskaart: te kopiëren op stevig gekleurd papier
- A4-blad
- Groot blad waarop een boom met een paar takken getekend is
- Kleurpotloden

Les 4

Volgestopt, maar toch leeg vanbinnen

Doelen

- Vragen stellen bij de vele manieren waarop mensen – ook zichzelf – in hun leven geluk nastreven.
- Nagaan hoe het geluk van mensen in de reclame wordt voorgesteld.
- Beelden van geluk en schijngeluk in de reclame kritisch bespreken.
- Kunnen verklaren wat 'Volgestopt, maar toch leeg vanbinnen' betekent.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 32: Een verhaal en een gedicht
- Bijlage pag. 33 t.e.m. 39: Reclameboodschappen (zo mogelijk vervangen door actuele reclameboodschappen)

Les 5 De zaligsprekingen: 'Proficiat', zegt Jezus

Doelen

- Inzien dat christenen het geluk zoeken in Jezus' visioen van het Rijk van God.
- De keuze van Jezus voor het Rijk Gods op het spoor komen in de zaligsprekingen.
- Weten welke mensen door Jezus zalig geprezen worden.
- De symboliek van 'rots' en 'zand' toepassen op het al dan niet navolgen van Jezus' levenswijze.
- Zien dat mensen bij hun keuze voor het Rijk Gods in het dagelijks leven de steun van een gemeenschap nodig hebben.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 4: Jezus zegt 'Proficiat' en belooft dat God aan jouw kant staat ...
- Werkboek 6 pag. 1: Zaligsprekingen ...
- Bijlage pag. 45: Zaligsprekingen: hedendaagse versie. Uitvergroten naar A3 en kopiëren op gekleurd papier.

Les 6

Phil Bosmans: 'Bloemen van geluk moet je zelf planten!'

Doelen

- Inzien hoe Phil Bosmans en de Bond zonder Naam het geluk zoeken in Jezus' visioen van het Rijk Gods. De verschillende facetten van de persoon van Phil Bosmans aan de hand van teksten en puzzelstukken bespreken.
- Verwoorden hoe het levenswerk van Phil Bosmans aansluit op de zaligsprekingen van Jezus.
- Beseffen dat de leden van BZN geluk vinden in liefde en solidariteit als waardevolle bouwstenen in hun leven.
- Vorm geven aan hun eigen leven met bouwstenen die zij als zinvol en waardevol ontdekken.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 49: Logo van de Bond zonder Naam, standbeeld het 'Oasemanneke'
- Bijlage pag. 50: Foto Phil Bosmans
- Bijlage pag. 51-54: Vier puzzelstukken met trefwoorden
- Bijlage pag. 55-56: Teksten over Phil Bosmans
- Cd met teksten van Phil Bosmans, ingesproken door Julien Put
- Enkele boeken, brochures, spreuken van de BZN

THEMA 2: Paulus achterna

'Het verhaal van Paulus'

Doelen

- Kinderen leven zich in in de personages van het verhaal.
- Ze kunnen de symbolische betekenis vatten van voorwerpen en situaties die erin voorkomen.
- Ze begrijpen de tekst als uitdrukking van geloof, hoop en liefde door te ontdekken wat er gezegd wordt over de relatie tussen God en mens en tussen mens en wereld.
- Ze ontdekken in de brieven van Paulus zijn geloofsgetuigenis.
- Ze vinden in de tekst een oproep tot geloof, hoop en liefde.
- Ze brengen hun indrukken over een verhaal tot expressie: in woord, drama, muzische expressie ...
- Ze reflecteren op het gods- en Jezusbeeld dat spreekt uit de verhalen.
- Ze reflecteren op de betekenis van het verhaal voor mensen van vroeger en nu en denken erover na hoe aspecten van de bijbelse boodschap een invloed kunnen hebben op hun eigen manier van denken, zijn en doen.
- Ze kunnen de relatie zien tussen de onderwerpen die in de loop van het jaar aan bod komen en aspecten ervan die in de verhalenreeks ter sprake komen.
- Ze kunnen aspecten van de boodschap van een verhaal actualiseren en in verband brengen met de verschillende relatievelden in hun eigen bestaan. Voor de derde cyclus ligt het accent hierbij vooral op het relatieveld 'zij-ik-zij'.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 5 t.e.m. 10: Het verhaal van Paulus
- Bijlagen pag. 72 t.e.m. 77: Tekeningen bij het verhaal van Paulus

THEMA 3: Vallen in Gods hand

Les 1 Afscheid nemen hoort bij het leven

Doelen

- Kinderen confronteren met het feit dat de weg naar geluk geen rechtlijnige vervulling kent.
- Zowel positieve als negatieve ervaringen en gevoelens rond afscheid nemen verkennen.
- Ervaringen en gevoelens rond de dood verkennen en uitwisselen.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 2: Afscheid nemen
- 4 à 5 grote bladen met het woord 'dood' erop
- Dikke viltstiften
- Rustige achtergrondmuziek

Les 2 Ik heb een steen verlegd

Doelen

- Bespreken hoe mensen vanuit hun levensovertuiging zoeken om te gaan met grenzen.
- Inzien dat medeleven en betrokkenheid van mensen wegen kunnen openen naar aanvaarding, verrijking en perspectief.
- Beseffen en - indien mogelijk - verwoorden op wie en waarop zij zelf steunen in de confrontatie met een afscheid voor altijd: de dood.
- Het beeld van de rivier begrijpen als symbool voor de levensloop.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 14-15: Uit het dagboek van Annelies
- Bijlage pag. 151: Ik heb een steen verlegd ... (te vergroten tot A3, kopiëren op stevig papier)
- Keien en kaartjes om op te schrijven
- IJzerdraad
- A4-blad

Les 3 Ik zal je nooit vergeten (herinneringsbundel)

Doelen

- Ontdekken in getuigenissen van andere mensen dat de weg naar het geluk geen rechtlijnige vervulling kent.
- De kans krijgen om eigen ervaringen en gevoelens in verband met de dood van wie of wat hen dierbaar is, op een persoonlijke manier te uiten.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 154 t.e.m. 165: Bundel
- Rustige achtergrondmuziek

Les 4 De dood in verschillende culturen en godsdiensten

Doelen

- Bespreken hoe mensen vanuit hun levens- of geloofsovertuiging zoeken om te gaan met de dood.
- Weten hoe de doden in verschillende culturen en godsdiensten begraven worden.
- Beseffen hoe bepaalde begrafenisrituelen verband houden met de opvatting: 'Wat na de dood?'

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 16-17: Visie op de dood en begrafenisrituelen in verschillende culturen en godsdiensten
- Werkboek 6 pag. 5: De dood in verschillende culturen en godsdiensten
- Bijlage pag. 171: Verschillende wereldgodsdiensten en vrijzinnig humanisme

Les 5 en 6 Jezus zegt: 'Kom overeind ...'

Doelen

- Ontdekken hoe volgens het christelijk geloofsgetuigenis God door Christus de grens van de dood opent.
- In een aantal bijbelverhalen ontdekken hoe Jezus mensen nabij is en met hen stappen zet van 'dood' naar 'leven'.
- De symbolische betekenis leren kennen van 'dood' en 'levend' zijn.
- Beseffen welke mensen in het eigen leven je overeind helpen en tot leven brengen.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag.18: Jezus zegt: 'Kom overeind ...'
- Werkboek 6 pag. 3: Soms ben ik 'dood' midden in het leven, soms heb ik vleugels om te 'leven'
- Bijlage pag. 178: Tekening: opwekking van de jongeling uit Naïn
- Bijlage pag. 179: Een gebogen figuur
- Bijlage pag. 180: Een rechtopstaande figuur
- Bijlage pag. 181: Woordkaarten

Les 7 Vallen in Gods hand

Doelen

- Ontdekken hoe volgens het christelijk geloofsgetuigenis God de grens van lijden en ziekte opent door Christus.
- De bedoeling en het verloop leren kennen van het sacrament van de ziekenzalving en van de uitvaartliturgie.
- Kennismaken met de christelijke traditie die getuigt van een liefde die sterker is dan de ervaring van grenzen en dood.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag.19: Het sacrament van de ziekenzalving
- Werkboek 6 pag. 5: De kerkelijke begrafenis

Les 8

Als genezen niet meer kan ... (palliatieve zorg)

Doelen

- Zowel positieve als negatieve ervaringen en gevoelens rond 'afscheid nemen' verkennen en uitwisselen: ervaringen van ziekte, handicap, onmacht, lijden, dood.
- Inzien dat medeleven en betrokkenheid van mensen wegen kunnen openen naar aanvaarding, verrijking en perspectief.
- Kennismaken met een christen die zich vandaag inzet voor stervenden.
- De inspiratie en het werk leren kennen van een organisatie zoals palliatieve zorg.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 188 t.e.m. 190: Interview

Les 9 Novemberdagen, stille dagen - herdenkingsviering

Doelen

- Allerheiligen kunnen duiden als het feest-van-vreugde om allen die hun eindbestemming bij God hebben bereikt, Hij die de grens van de dood openbreekt.
- Allerzielen kunnen duiden als de gedachtenis aan en uitdrukking van de verbondenheid met de mensen uit eigen omgeving die gestorven zijn.
- Tijdens een celebratie stil kunnen worden bij de gedachtenis aan mensen die gestorven zijn.
- Weten dat de christelijke geloofstraditie getuigt van haar geloof in een leven over de dood heen.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 6: Novemberdagen ... stille dagen
- Bijlage pag. 195: Tekst: Jezus zegt: 'In het huis van Mijn Vader is plaats voor velen.'
- Illustratie's: Novembermaand
- Voor de celebratie:
 - een aparte 'stille ruimte'; hang liefst een bordje 'gelieve niet te storen'
 - de paaskaars
 - enkele herfstbladeren; een paarse sluier (doek) en een gele sluier (doek).
 - bijlage pag. 195: Tekst 'In het huis van Mijn Vader is plaats voor velen' (uitvergroten tot A3)
 - cd-speler, rustige muziek: bv. Bram Vermeulen 'De steen' (zie les 2), of Ellie en Rikkert 'In het huis van Mijn Vader...'; Albinoni: Adagio
 - voor elke leerling een theelichtje
 - de keien met het kaartje uit les 2

THEMA 4: Samen op weg naar zin

Les 1 Ik leef in heel wat groepen

Doelen

- Via verhalen en getuigenissen beluisteren waarom mensen zich aansluiten bij een groep, gemeenschap, vereniging, godsdienst.
- Van gedachten wisselen over wat zij zoeken in de groepen waarbij zij zich aansluiten.
- Verwoorden wat het behoren tot de groep hen bijbrengt en welke bijdrage zij tot de groep leveren.
- Formuleren wanneer en waarom het goed of niet goed gaat in een groep.
- Leren opkomen voor wat zij de moeite waard vinden, vooral als anderen moeite hebben om hen te begrijpen en te accepteren.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 21: Samen op weg naar zin
- Werkboek 6 pag. 7: Ik behoor tot groepen

Les 2 Halverwege tussen klein en groot, bij wie 'voel jij je thuis en veilig'

Doelen

- Nadenken en spreken over het belang van mensen bij wie zij zich thuis voelen.
- Verwoorden wat zij voelen wanneer zij denken aan de stap die zij zullen zetten op het einde van de lagere school.
- Ontdekken dat de stap naar de grote wereld en de volwassenheid heel spannend kan zijn, maar ook vrees kan oproepen.
- Voor zichzelf en voor anderen uitspreken wat in een groep waarin ze zich thuis voelen, al of niet bijdraagt tot een veilig levensgevoel.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 21: Samen op weg naar zin
- Handboek 6 pag. 22: Help, ik word een puber
- Werkboek 6 pag. 7: Halverwege tussen klein en groot
- Bijlage pag. 209: Tekst voor het vloergesprek, kopiëren en kleven op grote bladen.
- Grote bladen en stiften voor een vloergesprek

Les 3 Twaalfjarigen en de kerkgemeenschap

Doelen

- Inzien waarom de eerste christenen zich 'de familie van de Heer' noemden en elkaar 'zusters en broeders' noemden.
- Bespreken hoe en waar de Kerk initiatieven neemt om kinderen een eigen plaats te geven in haar midden, bv. in de liturgie, in de catechese, in het verenigingsleven ...
- Hun eigen betrokkenheid in de Kerk verwoorden.

Leermiddelen

- Handboek pag. 22: De eerste christenen kwamen samen rond Jezus
- Handboek pag. 23: De Kerk? De moeite waard!
- Blad of flap

Les 4 Op zoek naar zingeving ... wereldgodsdiensten

Doelen

- Op zoek gaan naar tekenen van aanwezigheid van andere geloofsgemeenschappen in hun omgeving en er zich over informeren.
- De beleving en enkele rituelen van wereldgodsdiensten verkennen.
- Kritisch respect opbrengen voor de bewogenheid waarmee mensen hun godsdienst of levensbeschouwing beleven.
- Verwoorden wat hen aanspreekt en wat ze vreemd vinden in godsdiensten en levensbeschouwingen.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 24: Welkom in Gelovegem
- Bijlage pag. 222: Het speelbord, vergroten voor klassikaal gebruik
- Bijlage pag. 223: De symbolen van de verschillende godsdiensten, kopiëren op hard papier en verknippen, zorg voor een voldoende aantal (zie lesuitwerking)
- Bijlage pag. 224-225: Kaarten voor de 'feesten', kopiëren op hard gekleurd papier en verknippen
- Bijlage pag. 226-227: Kaartjes voor de 'woorduitleg', kopiëren op hard gekleurd papier en verknippen
- Bijlage pag. 228-229: Kaarten voor 'gebouwen en beelden', kopiëren op hard gekleurd papier en verknippen
- Bijlage pag. 230-231: Kaarten voor 'gewoonten en gebruiken', kopiëren op hard gekleurd papier en verknippen
- Bijlage pag. 232: Kaarten voor 'geschriften', kopiëren op hard gekleurd papier en verknippen
- Bijlage pag. 233: De vijf letterwoorden voor de beloning, kopiëren en verknippen

Les 5

Een christen alleen is in gevaar

Doelen

- Ontdekken hoe christen zijn aan het leven van mensen zin kan geven.
- Verwoorden dat het geloof van mensen door kleine en/of grote gemeenschappen ondersteund wordt.
- Uitschrijven voor zichzelf waar ze zich situeren tegenover geloof in God en tegenover de kerkgemeenschap.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 237: 'Geloven. Niet te geloven'; kopiëren voor alle leerlingen en één exemplaar (A3) verknippen voor het stellingenspel
- Bijlage pag. 238: Een brief van een vormselcatechiste
- Twee grote vierkante stukken karton, één in het rood, één in het groen
- Stukken karton
- Blad

Les 6 Van parochie naar wereldkerk

Doelen

- De structuur van de parochie, het bisdom en de wereldkerk verkennen, aansluitend bij wat kinderen daarover weten.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 25: De parochie: mensen maken de Kerk
- Handboek 6 pag. 26: De bisdommen van België
- Werkboek 6 pag. 8: De parochie: mensen maken de Kerk
- Werkboek 6 pag. 9: De Rooms-katholieke Kerk ... een wereldkerk
- Bijlage pag. 245: Het parochie-meditatiedoek van Sint-Baafs Brugge
- Video 6 nr. 1: Beelden van het bisdom Brugge
- Cd-rom: Parochie-meditatiedoek Sint-Baafs in kleur

Les 7 Grote momenten in de kerkgeschiedenis

Doelen

- Ontdekken dat christelijke geloofsgemeenschappen al tweeduizend jaar lang mensen samenbrengen en hen de kans geven ten volle te leven.
- Verkennen hoe op grote momenten van de kerkgeschiedenis mensen hun overtuigingen en waarden afstemden op de kern van het evangelie, bv. de vroegchristelijke kerk, de armoedebeweging van Franciscus, de hervormingsbewegingen (protestantse), de christelijk-sociale beweging (Rerum Novarum), het tweede Vaticaanse concilie.

DoelenLeermiddelen

- Handboek 6 pag. 27 – 28: Vijf grote momenten van de kerkgeschiedenis
- Werkboek 6 pag. 10: Grote momenten in de kerkgeschiedenis
- Bijlage pag. 250-251: Afbeeldingen voor het bordplan

Les 8

Twintig eeuwen christendom ... en nu?

Doelen

- Ontdekken dat christelijke geloofsgemeenschappen al tweeduizend jaar lang mensen samenbrengen en hen de kans geven ten volle te leven.
- Zicht hebben op de verbreiding van het christendom en de scheuring met de Orthodoxe Kerk.
- Zicht krijgen op de grote uitdagingen voor de Kerk vandaag.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 11: Uitdagingen voor de Kerk vandaag
- Bijlage pag. 255: Twintig eeuwen christendom ... en nu?

Les 9

Maak werk van de Kerk

Doelen

- Kennismaken met mensen en groepen die een voortrekkersrol spelen in geloofsgemeenschappen.
- Bespreek hoe sommigen bereid zijn om mee te werken in de kerkgemeenschap.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 258-260: Getuigenissen, kopiëren en verknippen tot een halve A4.
- Bijlage pag. 261: Teksten, kopiëren en verknippen voor elke leerling één tekst
- Bijlage pag. 262: 'Maak werk van de Kerk!'

THEMA 5: God wordt mens

Les 1 Drie adventsfiguren: Jesaja, Johannes en Maria

Doelen

- Een tekst van de profeet Jesaja lezen uit de liturgie van de adventszondagen.
- Johannes de Doper leren kennen, zoals hij ter sprake komt in de liturgie van de advent.
- Maria leren kennen als 'dé adventsfiguur' bij uitstek.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 29: Drie adventsfiguren
- Werkboek 6 pag. 12: Adventsfiguren: Jesaja en Johannes
- Bijlage pag. 270: Jesaja (Sieger Köder)
- Bijlage pag. 271: Johannes de Doper
- Bijlage pag. 272: Maria
- Bijlage pag. 273: Tekstkaart advent
- Adventskrans en Mariabeeld zonder kind

Les 2 en 3 Gods droom: mensen in armoede een kans geven - Welzijnszorg

Doelen

- De band ontdekken tussen advent, Kerstmis en de inzet van christenen voor mensen in de vierde wereld.
- De band leggen tussen de actie Welzijnszorg en Kerstmis.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 30: Mensen in armoede
- Bijlage pag. 277: Liedtekst: Whenever God shines His light on me (Van Morrison)

Les 4 en 5 Jezus is geboren, kom en zie ...

Doelen

- De kerstverhalen (Lc. en Mt.) lezen als verhalen waarin christenen hun geloof in Jezus als de Messias, de Zoon van God, uitdrukken en niet als exacte historische verhalen.
- Het eigene van het literaire genre van deze 'wonderbaarlijke' geboorteverhalen beter aanvoelen.
- Weten wat Kerstmis voor mensen rondom hen en voor henzelf betekent.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 31-33: Het geboorteverhaal van Jezus
- Bijlage pag. 284: Schema
- Bijlage pag. 285: Mensen vieren Kerstmis heel verschillend
- Bijlage pag. 286: Nadenken over Kerstmis
- Bijbel
- Blad

Les 6

Creatieve kerstactiviteiten

Doelen

- Op zoek gaan naar de actuele betekenis van het kerstgebeuren.
- Geactualiseerde kerststallen maken, dit is figuren en decor vanuit de actualiteit aankleden en inkleuren.
- Kritisch bespreken hoe de eigenlijke kern van het kerstfeest omkaderd is met folklore, sfeerschepping en gezelligheid.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 34: Het kerstgebeuren
- Bijlage pag. 301: Santons uit de Provence
- Bijlage pag. 302 en 303: Kerstnacht langs internet
- Bijlage pag. 304-306: Cartoons
- Bijlage pag. 307: Schilderij Bruegel, De Volkstelling
- Benodigdheden kerstvredeospel: zie pag. 292
- Cd-rom 6: Schilderij Bruegel, De Volkstelling

THEMA 6: Yes! Met hart en ziel!

Les 1 Tot leven komen – Ezechiël en de doodsbeenderen

Doelen

- Leren spreken over de Geest van God als bron van christelijke bewogenheid.
- De kracht van Gods Geest herkennen in het verhaal van Ezechiël en de doodsbeenderen: bewogen worden en in beweging komen.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 36: Het visioen van de dorre beenderen
- Handboek 6 pag. 37: Terugkeer uit de ballingschap
- Werkboek 6 pag. 13: Ezechiël en pater Damiaan
- Bijlage pag. 319: Gospel Dry bones
- Bijlagen pag. 320, 321 en 322: Tekstbladen voor de mobile: te kopiëren
- Materiaal voor de mobile: zie voortak

Les 2 en 3

Damiaan en de Damiaanactie

Doelen

- Met het leven van Damiaan illustreren dat hij van binnenuit aangezet wordt om het voor anderen op te nemen.
- Weten dat Damiaan door zijn begeestering en betrokkenheid met de melaatsen andere mensen in beweging brengt.
- De bijbels-christelijke term 'roeping' in verband kunnen brengen met bewogen worden.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 38: Opstaan uit het knekelveld: pater Damiaan en de melaatsen
- Werkboek 6 pag. 13: Ezechiël en pater Damiaan zetten mensen in beweging
- Bijlage pag. 329: Foto pater Damiaan
- Bijlage pag. 330: Kaart Molokai
- Tekenpapier
- Materiaal voor de mobile
- Wereldkaart

Les 4 Met hart en ziel

Doelen

- Ontdekken waardoor mensen bewogen worden en hoe ze in beweging komen.
- Aan de hand van voorbeelden vaststellen en onderkennen hoe mensen beïnvloed en bewogen worden.
- Verschillende motieven van bewogen worden onderscheiden: materiële welvaart, vervulling van dromen, diepmenselijke waarden, godsdienstige bewogenheid ...

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 39: Getuigen met hart en ziel
- Werkboek 6 pag. 14: Getuigen met hart en ziel
- Zes kaartjes voor de mobile

Les 5 Priester Adolf Daens en de arbeiders in de 19e eeuw

Doelen

- Ontdekken waardoor mensen bewogen worden en hoe ze in beweging komen.
- Priester Daens en de arbeidersbeweging bespreken en naar waarde schatten.
- Ontdekken dat het religieuze bij Adolf Daens een sterke bewogenheid gewekt heeft.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 339: Leestekst: Kinderarbeid in de 19e eeuw, te kopiëren voor elke leerling
- Bijlage pag. 340: Kinderarbeid in de mijnen
- Bijlage pag. 341: Kinderarbeid in de weverijen
- Bijlage pag. 342: Kinderarbeid op het platteland
- Bijlage pag. 343: Arbeiderswoning
- Bijlage pag. 344: Priester Adolf Daens (°1839 †1907)
- Bijlage pag. 345: Het standbeeld ter ere van priester Daens

Les 6 Onze klas in beweging

Doelen

- Bij zichzelf en bij elkaar verkennen waardoor ze bewogen worden en hoe ze in beweging komen.
- Verschillende wijzen van bewogen worden bij zichzelf en bij elkaar onderscheiden: ontroerd worden, moeten van anderen, willen, verlangen, inzien, verontwaardigd zijn, zin hebben, dromen van...
- Kunnen en durven uitspreken aan elkaar waardoor ze persoonlijk en/of samen in beweging komen.
- Vanuit eigen ervaring herkennen en verwoorden dat wat hen of anderen beweegt sterker en groter is dan henzelf.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 349: Aan de kinderen van vandaag
- Briefpapier
- Materiaal voor een mobile: zie voortak les 1
- Rustige muziek

Les 7 Door de Geest bewogen

Doelen

- Leren spreken over de Heilige Geest als bron van christelijke bewogenheid.
- Begrippen en beelden als stroming, wind en adem, stuwkracht, beweging ... leren kennen in het spreken over God in de bijbel.
- Herkennen hoe in de bijbel in deze betekenis gesproken wordt over de Geest van God.
- Verkennen hoe Jezus bewogen wordt voor het Koninkrijk van God en gedreven wordt door de kracht van de Heilige Geest in Lc. 4, 16-22.
- De werking van de Geest leren kennen uit wat in Gal. 5, 22 de 'vruchten van de Geest' worden genoemd.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 40: Jezus laat zich leiden door de Geest
- Werkboek 6 pag. 15: De vruchten van de Geest
- Bijlage pag. 354: De Geest van God ... Eventueel te vergroten naar A3
- Kaartje voor de mobile
- Rustige muziek

Les 8

Laat je leiden door de Geest

Doelen

- Leren spreken over de Geest van God als bron van christelijke bewogenheid.
- Mensen leren kennen die, door de Geest bewogen, Jezus willen navolgen.
- Ontdekken hoe diepe bewogenheid ook gewekt en gevoed wordt door stilte en gebed.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 16: Getuigen van Gods geest
- Video 6 nr. 2: Vijf getuigenissen van door Gods geest bewogen mensen
- Vijf kaartjes voor de klassikale mobile
- Rustige muziek

Les 9 Overgangsrитуelen, inwijdingsriten

Doelen

- Het vormsel ontdekken als een deel van de christelijke initiatieriten om in een groep te worden opgenomen.
- Het menselijk fenomeen van (religieuze) initiatieriten op de drempel van de volwassenheid verkennen via voorbeelden.
- De zin en het belang van de (religieuze) initiatieriten inzien en respecteren.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 362: Foto inwijdingsritueel in het Hindoeïsme
- Bijlage pag. 363-367: Teksten
- Blad

Les 10 en 11 Het vormselsacrament

Doelen

- Kinderen ontdekken het vormselsacrament als een deel van de christelijke initiatieritus om in de beweging van de Heilige Geest te worden opgenomen.
- Weten dat mensen door doopsel, eucharistie en vormsel geïnitieerd worden in de christelijke gemeenschap.
- De betekenis van het christelijk vormsel kunnen verklaren als een persoonlijke bevestiging van de initiatie.
- De mogelijkheid overwegen om zich te laten vormen.
- Zicht krijgen op diverse motieven waarom kinderen gevormd worden.
- De betekenis vatten van de handoplegging, de zalving en de sacramentele woorden van het vormsel.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 17: Wat betekent het vormsel voor jou?
- Werkboek 6 pag. 18: De drie christelijke initiatiesacramenten
- Handboek 6 pag. 41: Bewogen worden door Gods geest: het vormsel
- Een vel papier, olie

Les 12 Heiligen en helden

Doelen

- Kinderen ontdekken waardoor mensen bewogen worden en hoe ze in beweging komen.

Leermiddelen

- Het internet
- Groeischrift

THEMA 7: Het Boek der Boeken

Les 1 De bijbel zet mensen in beweging

Doelen

- Ontdekken hoe 'heilige boeken' mensen in beweging zetten.
- Ontdekken dat mensen in de bijbel inspiratie vinden voor hun dagelijkse leven.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 43: De bijbel zet mensen in beweging
- Bijlage pag. 386: Een enquête
- Jeugdboeken van Anne Provoost
- Rustige muziek (bv. 1492, Conquest of Paradise, Vangelis)

Les 2 Een bijbelverhaal om van te leven

Doelen

- Een bijbelverhaal of -figuur uitkiezen die zij belangrijk vinden voor zichzelf en toelichten wat zij er aan 'levensboodschap' in vinden.
- Weten waarom sommige mensen een 'bijbel'agenda gebruiken.
- Enkele belangrijke zinnen uit de bijbel opzoeken om dag na dag als bezinning te gebruiken in de loop van dit thema.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 44: Een bijbeltekst om van te leven
- Werkboek 6 pag. 19: Mijn bijbelagenda
- Een bijbelagenda
- Een volledige bijbel
- Een flap voor het bordschema
- Een gewone zakagenda en een zakdoek

Les 3 en 4 De bibliotheek die 'bijbel' heet

Doelen

- Weten dat er in het Oude of Eerste Testament drie grote delen zijn: thora, profeten en wijsheidsboeken of geschriften.
- Weten dat er in het Nieuwe of Tweede Testament vier grote delen zijn: de evangeliën, de Handelingen van de apostelen, de brieven en de Apocalyps.
- Inzien dat joden bezwaar kunnen hebben tegen de term 'Oude' Testament en dat daarom ook over het 'Eerste Testament' en het 'Tweede Testament' gesproken wordt.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 45 en 46: De bibliotheek die bijbel heet
- Handboek 6 pag. 68 en 69: Het Oude Testament: Gods volk onderweg
- Werkboek 6 pag. 19: De bibliotheek die 'bijbel' heet
- Willibrordbijbel
- Kinder- of jeugdbijbel

Les 5

Verhalen over levensvragen

Doelen

- Ontdekken hoe mensen in allerlei culturen verhalen vertellen om hun levenswijsheden van generatie op generatie door te geven.
- Een mythisch verhaal uit Afrika interpreteren als een antwoord op een levensvraag.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 399: Prenten bij het verhaal
- Cd-rom: De prenten bij het Afrikaanse verhaal

Les 6

Over levensvragen en 'heilige' boeken

Doelen

- Inzien dat mensen in hun 'heilige boeken' een godsdienstige kijk op het leven verwoorden en doorgeven.
- Godsdienstige inzichten uit 'heilige boeken' bespreken die voor de gelovigen van de betrokken godsdiensten oriënterend zijn (uit de thora: Het verbond tussen God en Israël; uit de koran: Allah is de enige God; uit het evangelie: God doet mensen opstaan, ook uit de dood).

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 47: Drie wereldgodsdiensten die in één God geloven
- Werkboek 6 pag. 21: Heilige boeken

Les 7 Levensverhalen uit oude tradities

Doelen

- Inzien dat mensen in hun verhaaltradities een godsdienstige kijk op het leven verwoorden en doorgeven.
- Ontdekken hoe mensen in allerlei culturen verhalen vertellen om hun levenswijsheid door te geven van generatie op generatie.
- De gelijkenissen en verschilpunten ontdekken tussen het verhaal van Yashovarnam en het gebed van Salomo.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 48: Levensverhalen uit oude tradities
- Werkboek 6 pag. 22: Levensverhalen uit oude tradities

Les 8 Verhalen van geloof en hoop uit het Oude Testament

Doelen

- Beseffen dat mensen in de ballingschap uit oude verhalen geloof en hoop hebben geput.
- De godsdienstige zingeving van de joodse geschiedenis herkennen in verhalen uit het Oude Testament.
- Verkennen hoe het Exodusverhaal spreekt over Gods bevrijding van mensen in alle tijden.
- Weten dat die geloofsverhalen lang werden doorverteld en uiteindelijk werden opgeschreven.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 68 en 69: Het Oude Testament: Gods volk onderweg
- Werkboek 6 pag. 23: Geloofsverhalen uit het Oude Testament

Les 9

Het verhaal van de zondvloed en van Gods trouw

Doelen

- De symbooltaal van een mythisch verhaal uit het Oude Testament begrijpen.
- In het verhaal van de zondvloed uit het Oude Testament ontdekken hoe God een God is van hoop en trouw.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 417: 'Het verhaal van de zondvloed en van Gods trouw'
- Bijlage pag. 418: Kaartjes voor bibliodrama, kopiëren en verknippen

Les 10 Jezus, het 'verhaal van de levende' in het Nieuwe Testament

Doelen

- Het Nieuwe Testament verkennen en daarin het geloof in en het enthousiasme voor Jezus en zijn boodschap herkennen.
- Weten dat het Nieuwe Testament een getuigenis is van het geloof in Jezus Christus.
- Inzien dat de term het 'Nieuwe' Testament voortbouwt op het Oude Testament.
- Onderscheid maken tussen woorden en verhalen *van* Jezus (bv. parabels) en verhalen *over* Jezus (bv. genezingsverhalen).

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 62 en 63: Engagement volgens Jezus, Jezus: geen woorden, maar daden
- Handboek 6 pag. 49: Jezus en de bijbel
- Bijlage pag. 425 en 426: Kaarten met teksten, kopiëren op hard papier en verknippen, zorg dat je een drietal kaarten hebt per twee leerlingen
- Een bijbel (minstens Nieuwe Testament) per twee leerlingen

Les 11

Een bijbelverhaal: het stillen van de storm

Doelen

- De beeldtaal van een nieuwtestamentisch wonderverhaal ontdekken.
- Ontdekken hoe de eerste christenen in het verhaal van het stillen van de storm uitgedrukt hebben dat Jezus de duivelse, vernietigende krachten overwonnen heeft en dat Hij uitnodigt tot geloof en vertrouwen in Hem.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 26: Het stillen van de storm

Les 12 De bijbel in kunst, cultuur en leven

Doelen

- De bijbel ontdekken als bron van kerkelijk leven en van cultuur.
- Kennismaken met enkele kunstvormen die door de bijbel beïnvloed worden.
- Ontdekken dat mensen in de bijbel inspiratie vinden voor hun dagelijks leven.
- Kort kennismaken met de plaats van de bijbel in de liturgie en de betekenis van de homilie.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 50 en 51: Bijbel en kunst
- Bijlage pag. 434: Kopieer: De bijbel in het leven en in de liturgie
- Enkele afbeeldingen uit de kunstwereld van bijbelse taferelen
- Cd met muziek die verwijst naar de bijbel (zie punt 2)
- Eventueel: Een kopie van de lezingen van deze week uit 'Kerk en Leven'

THEMA 8: Het kerkelijk jaar

Les 1 en 2 Een jaar rond ... het kerkelijk jaar

Doelen

- De grote feesten van het kerkelijk jaar opnoemen.
- In grote lijnen het schema van het kerkelijk jaar weergeven en toelichten.
- De liturgische kleuren met hun betekenis kennen.
- Weten dat via de schriftlezingen tijdens het kerkelijk jaar de band gelegd wordt met het leven van Jezus.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 24 en 25: Het kerkelijk jaar
- Handboek 6 pag. 70 en 71: Schema van het kerkelijk jaar
- Handboek 6 pag. 72: Schema van het leven van Jezus en de eerste christenen
- Bijlage pag. 441 en 442: Oplossingen van pag. 24 en 25 van het werkboek
- Bijlage pag. 443: De liturgische kleuren (zelf vooraf eerst vergroten tot A3.)

Les 3 De paaskring

Doelen

- De opbouw van de paaskring weergeven.
- De veertigdagentijd duiden als een tijd van voorbereiding op Pasen.
- De betekenis van de Goede Week en Pasen kennen.
- De betekenis van Hemelvaart kennen.
- De betekenis van Pinksteren kennen.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 447: Lineair schema van de paaskring – vergroten tot A3 en verknippen
- Uit les 1 en 2 de bijlage pag. 441 en 442
- Handboek 6 pag. 72: Schema van het leven van Jezus en de eerste christenen
- Handboek 6 pag. 70 en 71: Schema van het kerkelijk jaar
- Werkboek 6 pag. 24 en 25: Het kerkelijk jaar

Les 4 De kerstkring en de belangrijke feesten door het jaar

Doelen

- De opbouw van de kerstkring weergeven.
- De advent duiden als een tijd van voorbereiding op Kerstmis.
- De betekenis van Kerstmis begrijpen als het feest waarin de christenen hun ervaring van 'God wordt mens' vieren.
- De betekenis van het Feest van de Openbaring of Driekoningen kennen.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 70-71: Schema van het kerkelijk jaar
- Handboek 6 pag. 72: Schema van het leven van Jezus en de eerste christenen
- Werkboek 6 pag. 24-25: Het kerkelijk jaar
- Bijlage pag. 451: Lineair schema van de kerstkring – vergroten tot A3
- Uit les 1-2 bijlage pag. 441 en 442: Oplossingen van de werkbladen pag. 24 en 25

THEMA 9: Zoek Hem bij de doden niet

Les 1 De Goede Week

Doelen

- In de verhalen over de laatste dagen van Jezus (de Goede Week) ontdekken waar het bij Jezus eigenlijk om te doen was.
- In de verrijzenisverhalen de overtuiging van de christenen herkennen dat God de levenskeuze en de levensgave van Jezus erkent en bevestigt.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 52: De laatste dagen van de Goede Week
- Werkboek 6 pag. 27: Jezus' levenskeuze leidt tot de dood
- Bijlage pag. 460: De vragen voor de drie groepen bij de leesteksten voor het forumlezen
- Lied: De Heer is waarlijk opgestaan

Les 2 Pesach, het joodse paasfeest

Doelen

- De voornaamste rituele handelingen van het joodse paasfeest verwoorden en bondig omschrijven.
- In een kringgesprek de betekenis van het joodse paasfeest vergelijken met de betekenis van het christelijke paasfeest: een aantal overeenkomsten en verschilpunten opsommen.
- Zich inleven in de dynamiek van het joodse paasfeest.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 53: Het Pesachfeest
- Werkboek 6 pag. 28: Seder, de paasmaaltijd die de bevrijding uit Egypte herdenkt
- Bijlage pag. 465-467: Drie foto's van het Pesachfeest
- Bijlage pag. 468: Schematische weergave van het joodse en het christelijke paasfeest
- Voor het bordplan: Een zwarte en een gele cirkel uit tekenbladen knippen
- Lied: Broeders die op uittocht gaat

Les 3 De Emmaüsgangers

Doelen

- De paasboodschap herkennen in het verhaal van de Emmaüsgangers.
- Het verschil in gemoedstoestand bij de Emmaüsgangers tijdens hun tocht naar Emmaüs uitbeelden.
- Een afbeelding associëren met een passend bijbelverhaal.
- Ervaren dat kleuren bepaalde gevoelens oproepen.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 54: De Emmaüsgangers
- Werkboek 6 pag. 29: Van ontgoocheling naar enthousiasme
- Bijlage pag. 472: Dialoog: de Emmaüsgangers (driemaal kopiëren)

Les 4 Een verrijzenistuin ontwerpen

Doelen

- Een groepsopdracht tot een goed einde brengen: de 'dodentuin' met Getsemani en de Calvarieberg met kruisen wordt de verrijzenistuin van paasmorgen en het 'huis van Emmaüs'.
- Op een creatieve wijze werken met de paassymbolen: o.a. paaskaars en paaseieren.
- Op een creatieve wijze werken met tekens van leven in de natuur.

Leermiddelen

- Knutselmateriaal: Een houten paneel met een rand aan zodat er een paar cm zand in kan, isomopaneel of leemplaat (ongeveer 40 cm op 60 cm of groter), klei, takjes, touwen, een steen, uitgeblazen eieren, plakkaatverf, fijne penselen, een kaars, lijm, scharen, gips, watjes, tuinkersaad, forsythiatakjes in bloei, een paar takjes die klaar staan om uit te lopen, paarse papiersnippers ... M.a.w. materialen die 'dood' en 'leven' symboliseren.
- Lied: De Heer is waarlijk opgestaan

Les 5 Hemelvaart

Doelen

- Het hemelvaartverhaal ontdekken als een afscheidsverhaal dat de verschijningsverhalen na Pasen afsluit.
- De belofte 'Gij zult kracht ontvangen van de Heilige Geest' interpreteren als 'Gij zult vurig worden, bewogen worden door ...'

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 30: Hemelvaart
- Handboek 6 pag. 54: Hemelvaart
- Handboek 6 pag. 70: Schema van het kerkelijk jaar
- Bijlage pag. 480: Het joodse wereldbeeld
- Bijlage pag. 481: Evangelieteksten over engelen
- Een aantal bijbels

Les 6

Rerum Novarum: van nieuwe dingen

Doelen

- Priester Daens en de Christelijke Arbeidersbeweging, Karl Marx en het socialisme en paus Leo XIII leren kennen als personen en bewegingen die elk vanuit hun eigen inspiratie en aanvoelen opkwamen voor betere arbeidsomstandigheden.
- De relatie zien tussen de tekst over de Hemelvaart van Jezus en de inzet op deze aarde voor menswaardige arbeid.
- Door middel van een tekening en een brief de problemen die de kinderen in de derde wereld vandaag de dag ondervinden, aanklagen.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 485: Foto's uit de film *Daens*
- Bijlage pag. 486: Foto van priester Daens
- Bijlage pag. 487: Foto's van Karl Marx
- Bijlage pag. 488: Foto van paus Leo XIII
- Tekenpapier, potloden, briefpapier

THEMA 10: Maria, een moeder voor jou en mij

Les 1 Moeders om van te houden

Doelen

- Een beeld kunnen vormen van 'moeders over de wereld'.
- Gevoelens over 'eigen moeder' kunnen verwoorden.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 55: Moeders om van te houden
- Bijlage pag. 496: Moeders om van te houden
- Bijlage pag. 497: Gebed (uitvergroten tot A3)
- Bijlage pag. 498: Bezinningstekst (uitvergroten tot A3)
- Blad

Les 2 en 3 Maria, moeder van alle mensen

Doelen

- Enkele passages uit het evangelie lezen waarin Maria ter sprake komt.
- In die passages Maria leren kennen als een joodsgelovige vrouw die het moederschap van Jezus bewust op zich neemt.
- In het verhaal van Simeon in de tempel de voorafbeelding lezen van de tegenstrijdige gevoelens van Maria t.a.v. Jezus: de vreugde omdat Hij een Licht zal zijn voor de wereld en de droefheid omdat Hij ook gedood zal worden.
- Lezen welk beeld van Maria duidelijk wordt in het Magnificat: God ziet neer op de kleinen en maakt hen groot; rijken zendt Hij heen met lege handen. (Lc.1, 46-55)
- Doorheen de bijbelverhalen ontdekken hoe Maria heel haar leven 'Ja' zegt tegen God.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 56-57: De vijf bijbelverhalen
- Werkboek 6 pag. 31: Maria in de bijbel
- Bijlage pag. 505: Simeon in de tempel
- Bijlage pag. 506: Maria met open handen
- Bijlage pag. 507: Maria en Elisabet
- Bijlage pag. 508: Jezus in de tempel
- Bijlage pag. 509: De bruiloft te Kana
- Bijlage pag. 510: Maria onder het kruis
- Bijlage pag. 511: Tekststrook
- Kladblad
- Bordplan
- Houten stokje, vislijndraad, kleurstift

Les 4 Maria, mag ik even bij je komen?

Doelen

- Weten dat gelovige mensen hun vertrouwen in Maria uitdrukken in bedevaarten, kapelletjes, processies, de rozenkrans, gebeden, liederen ...
- Enkele titels voor Maria kunnen toelichten zoals Moeder Gods, Onze-Lieve-Vrouw, Heilige Maagd, Moeder van Smarten, Troosteres van de bedroefden, Koningin van de hemel.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 32: Maria, mag ik even bij je komen?
- Bijlage pag. 520 t.e.m 526: Opdrachten 1 tot 5
- Bijlage pag. 527 t.e.m. 530: Kwartetspel
- Lied: Meisje uit Nazaret (Elly en Rikkert)

Les 5 Maria vieren doorheen het jaar

Doelen

- Begrijpen dat Mariafeesten gegroeid zijn vanuit de eeuwenlange gelovige waardering voor en vereering van Maria.
- Stilstaan bij drie Mariafeesten.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 33: Maria vieren doorheen het jaar
- Handboek 6 pag. 70-71: Schema van het kerkelijk jaar
- Bijlage pag. 534 en 535: Verhalen over Maria

Les 6 Maria in de kunst

Doelen

- Kinderen leren kijken naar iconen, schilderijen en beelden van Maria.
- Creatief verwerken van een tekening of maken van een brandglasraam.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 540-546: Kunstafbeeldingen over Maria
- Bijlage pag. 547: Tekening Matisse: moeder en kind
- Bijlage pag. 548: Model brandglasraam
- Blad

Les 7

Maria over de grenzen heen

Doelen

- Vanuit kunstafbeeldingen weten dat Maria over heel de wereld wordt vereerd.
- Bij afbeeldingen van Maria op zoek gaan naar de bijbelse grondslag.
- Ontdekken hoe Maria in de islam een belangrijke plaats inneemt.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 553 en 554: Maria in andere culturen
- Bijlage pag. 555 en 556: Maria in de islam
- Kunstboek over Maria
- Blad

THEMA 11: Ga ervoor!

Les 1 Memisa, voor een betere gezondheidszorg in het Zuiden

Doelen

- De actie Memisa waarin mensen zich engageren leren kennen.
- Zien dat mensen zich vanuit verschillende overtuigingen engageren door een vorm van zelfgave.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 59: Hulp is onderweg: Memisa
- Bijlage pag. 566-569: Handjes Memisa + teksten op stevig papier kopiëren, vergroten tot A3 en verknippen
- Bijlage pag. 570 en 571: Voor- en achterzijde van de koningskaarten, – eventueel vergroot tot A3 – recto verso kopiëren en verknippen
- Muziek uit het Zuiden, eventueel uit de cd *De Noord-Zuid Band* van Memisa

Les 2 Mensen engageren zich

Doelen

- Verschillende vormen van engagement verkennen in hun eigen leefwereld en in de grote wereld.
- Vertellen over mensen die zich inzetten voor allerlei activiteiten.
- Enkele nationale en internationale organisaties leren kennen waarin mensen zich engageren.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 60: Mensen engageren zich
- Werkboek 6 pag. 34: Mensen engageren zich in heel wat organisaties

Les 3 Waarom mensen zich engageren

Doelen

- In getuigenissen van geëngageerde mensen lezen of horen wat hen beweegt.
- Een genuanceerd waardeoordeel over engagementen van mensen met elkaar bespreken.
- Verwoorden waarom de kinderen zich voor iets inzetten.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 61: Zij lieten hun medemens niet stikken ...
- Werkboek 6 pag. 35: Waarom zet ik me in?
- Lied: De kracht van de Geest

Les 4 Reacties op engagement

Doelen

- Proberen te verwoorden vanuit welke kracht en motivatie de kinderen zich voor iets inzetten.
- Ontdekken dat engagement weerstand en ontgoocheling kan teweegbrengen, zowel bij zichzelf als bij anderen.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 583: Speelbord voor het ganzenbordspel, kopiëren op A3-formaat en eventueel op karton kleven
- Bijlage pag. 584 -586: Opdrachtkaarten voor het ganzenbordspel, kopiëren op hard papier, eventueel lamineren en verknippen
- Voor het ganzenbordspel: een dobbelsteen, pionnen, teken- en schrijfgerei
- Leren omgaan met schuldgevoelens en onmacht wanneer zij zich niet of niet voldoende kunnen engageren.

Les 5

Inleefspel

Doelen

- Een minidebat opzetten omtrent de problematiek achter een bepaald engagement.
- Ontdekken dat engagement weerstand en ontgoocheling kan teweegbrengen, zowel bij zichzelf als bij anderen.
- Weten dat een christelijk engagement steunt op een sterk vertrouwen op de toekomst.
- Een voorzichtige en berekende levenshouding leren evalueren.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 590: Steekkaarten met de verschillende rollen. Kopiëren en verknippen.

Les 6 'Engagement' volgens Jezus

Doelen

- Lezen hoe Jezus de thora samenvat en verder scherp stelt in Zijn 'wet van de liefde' (de bergrede).
- Verhalen bespreken waarin Jezus dit vertellend aantoont of voorleeft.
- Inzien dat Jezus' engagement gedragen werd door liefde voor God en voor de mensen.
- Verwoorden hoe zij het engagement van Jezus evalueren en waarderen.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 62: 'Engagement' volgens Jezus
- Handboek 6 pag. 63: Jezus geen woorden, maar daden
- Werkboek 6 pag. 36: Jezus roept op tot engagement

Les 7 Teresia van Avila en Rigoberta Menchú

Doelen

- Het engagement en de beweging verkennen van Teresia van Avila en Rigoberta Menchú.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 64 en 65: Teresia van Avila en Rigoberta Menchú
- Werkboek 6 pag. 37: Teresia van Avila en Rigoberta Menchú

Les 8 Wie geeft wat hij heeft, is waard dat hij leeft

Doelen

- Proberen te verwoorden vanuit welke kracht en motivatie de kinderen zich voor iets inzetten.
- Weten dat mensen zich vanuit verschillende overtuigingen engageren door een vorm van zelfgave.
- Beseffen dat het geven van zichzelf pijn kan doen, moeite kan kosten, minder leuk kan zijn.

Leermiddelen

- Werkboek 6 pag. 38: Wie geeft wat hij heeft, is waard dat hij leeft
- Bijlage pag. 602: Woordkaartjes, minstens 3 maal per groep van 8 à 10 leerlingen kopiëren op hard papier en verknippen
- Lied: Kom, sla je handen

Les 9 De Egidiusgemeenschap en de salesianen

Doelen

- Ontdekken dat elk engagement in christelijk perspectief een vorm van zelfgave inhoudt.
- De beleving van liefdevolle zelfgave herkennen in een religieus engagement of een leken-gemeenschap.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 66: de Sint-Egidiusgemeenschap en de salesianen
- Bijlage pag. 607 en 608: De vraagkaartjes voor de voorstelling van de twee gemeenschappen. Kopiëren op hard rood papier, eventueel lamineren en daarna verknippen
- Bijlage pag. 609 en 610: De antwoordkaartjes voor de voorstelling van de twee gemeenschappen. Kopiëren op hard groen papier, eventueel lamineren en daarna verknippen
- Bijlage pag. 611 t.e.m. 616: Teksten voor de besprekingen in groepjes. Kopiëren voor de verschillende groepjes
- CD-rom 6: alle foto's van de bijlagen in kleur

Les 10

Een engagementskrant maken

Doelen

- Aan de hand van plaatselijke media en informatie een engagementskrant maken over hun omgeving.
- Een jeugdjournaal maken over vormen van nationale en internationale solidariteit.
- Zelf een actie mee opzetten en een project uitwerken.

Leermiddelen

- Bijlage pag. 620: Opdrachten voor de voortiak, kopiëren, verknippen en verdelen in les 2 of 3.
- Materiaal voor het maken van een krant (zie punt 1): stiften, A3-bladen ...
- Decor voor een nieuwsset (punt 2)
- Camera

Les 11

Engagement in beelden uitgedrukt

Doelen

- Ontdekken dat zich geven aan een ander de basis is van goede relaties.
- Beelden en teksten over 'engagement' en 'zelfgave' bespreken.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 67: Zelfgave (Felix De Boeck)
- Werkboek 6 pag. 37: Zelfgave (Felix De Boeck)
- Bijlage pag. 622: De bedelaar
- Bijlage pag. 623: Zelfgave
- Bijlage pag. 624: Make-A-Wish
- Bijlage pag. 625: Gedichten
- Bijlage pag. 626 en 627: Kaartjes, telkens kopiëren op hard papier, verknippen en op de achterkant het nummer noteren met een stift
- Cd-rom: de afbeeldingen van deze les in kleur

Les 12 Engagement, basis van een goede relatie

Doelen

- Ontdekken dat zich geven aan een ander de basis is van goede relaties.
- Weten dat een christelijk engagement steunt op een sterk vertrouwen in de toekomst.
- De beleving van liefdevolle zelfgave herkennen in het sacrament van het huwelijk.

Leermiddelen

- Handboek 6 pag. 67: Het kerkelijk huwelijk
- Werkboek 6 pag. 37: Zelfgave (Felix de Boeck)
- Bijlage pag. 633 en 634: Stellingen: Kopiëren, verknippen, op losse bladen kleven en uithangen
- Bijlage pag. 635: Kaartjes: Kopiëren op hard papier en verknippen
- Cd-rom: Kleurenafbeelding van 'Zelfgave' (Felix De Boeck)
- Groene, rode en oranje klevertjes (of stiften) voor alle leerlingen